

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

V BORBI ZA OSVOBODITEV SLOVENSKE KOROŠKE NAM STOJI OB STRANI NEPREMAGLJIV ZAVEZNIK — RESNICA

LETNIK II.

DUNAJ, V TOREK 25. III. 1947

STEV. 18 (46)

Ščitijo fašiste, dolžijo Osvobodilno fronto

Zadnji dogodki na Koroškem kažejo, da so se nacistični in z njihovo miselnostjo prepojeni elementi v svojem šovinističnem besu začeli v borbi proti koroškimi Slovincem zatekati k skrajnim sredstvom. Z zločini, z nasiljem — kakor so delali dolga leta prej — bi hoteli zadušiti vsako manifestacijo naše narodne zavesti in zatreči našo osvobodilno borbo za vsako ceno. Pravzaprav se nič ne čudimo, da je stari nacist spet zgrabil za bič, da bivši SS-ovci in teroristične »Wurffkommande« organizirajo napade na slovenske antifašiste in da podivjana fašistična drhal sramoti partizansko zastavo. Vse to le potrjuje, da denacifikacija na Koroškem ni izvedena, da nacistični duh ni izruvan in da se sovražniki koroških Slovencev nočejo odreči barbarskega germanizatorskega početja.

V trenutkih ko se voditelji današnje Avstrije pred svetom trudijo dokazati uspehe demokratizacije Avstrije, fašistične provokacije na Koroškem prav gotovo ne potrjujejo njihovih izjav. Še bolj pa razkriva današnji položaj koroških Slovencev v Avstriji zadržanje avstrijskih uradnih predstavnikov in obeh vodilnih političnih strank do fašističnih provokacij in nasilja nad koroškimi Slovenci.

To zelo prepričljivo kaže poročilo koroške deželne varnostne direkcije po znanem napadu fašističnih elementov na prireditelje Osvobodilne fronte v Železni Kapli 16. marca t. l. V uradnem komunicanju ni niti besedice o nacistih, z biči in palicami oboroženih SS-ovcih, o ilegalno organiziranih fašističnih skupinah, ki so napadle antifašistično prireditev. Ne! Kot provokatorji smo ožigosani slovenski antifašisti. Zato, ker smo se drznili priti na slovensko prireditev, ker smo se drznili prepevati partizanske pesmi in ker smo si upali razviti zastavo, ki je nekoč vodila borbe proti fašizmu na junaške pohode. Vse to je po poročilu avstrijskih uradnih organov »provokacija«, ki daje »domovini vestim« fašističnim elementom pravico, da z biči in palicami napadajo koroške Slovence. Tako je na slovenske antifašiste spet padla beseda »izdajalci« zato, ker hočemo svoje pravice, ker nečemo biti zaničevani sužnji. — in stari sovražniki koroških Slovencev spet kričijo svoj »Horuck!«

Kako zelo je to podobno oblikam nasilja, ki smo ga doživeli v najbolj črnih dneh svoje preteklosti! Toda močno se motijo organizatorji teh šovinističnih napadov na koroške Slovence in njihovi uradni zaščitniki, če mislijo, da nas bo to nasilje ustavilo v naši borbi: Kakor nas ni zadržal Hitlerjev gestapovski teror, ampak je rodil še večji upor, bo tudi zdaj naš odgovor še krepkejši, še bolj odločen boj proti fašizmu.

Napadi fašističnih elementov na slovenske antifašiste samo kričeče potrjujejo utemeljenost opozoril, ki jih koroški Slovenci neprestano naslavljammo na mednarodno demokratično javnost z našo zahtevo, da je treba podzvzeti najodločnejše ukrepe za uničenje nacizma na Koroškem in zato, da se nam koroškimi Slovincem da polno jamstvo svobodnega razvoja, ki je možno samo v priključitvi k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Mladina Slovenske Koroške jugoslovanski mladini in demokratični mladini sveta

Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slovensko Koroško je ob pričetku svetovnega mladinskega tedna poslal Centralnemu svetu Ljudske mladine Jugoslavije naslednjo pozdravno brzojavko:

„Pošljamo mladini Titove Jugoslavije ob pričetku svetovnega mladinskega tedna plamteče borbene pozdrave vse antifašistične mladine Slovenske Koroške.“

Medtem ko praznuje mladina svobodne Jugoslavije mladinski teden v znamenju velikih naporov za gospodarski podvig domovine, se bo Titova mladina na Koroškem še bolj odločno borila za osvoboditev koroških Slovencev. Izpostavljeni še vedno

napadom fašističnih elementov in njihovih zaščitnikov vztrajamo odločno in neomajno pod vodstvom Osvobodilne fronte, zvesti svetlim zgledom junaških borcev v letih borbe za osvoboditev naše skupne domovine.

Že v mladinskem tednu bomo izpolnili obveze, ki smo si jih zadali za dvomesečno tekmovanje z geslom: »Vse za priključitev k Titovi Jugoslaviji.«

Istočasno je Pokrajinski odbor ZM za Slovensko Koroško naslovil na Svetovno federacijo demokratične mladine v Parizu naslednjo brzojavko:

„Antifašistična mladina Slovenske Koroške, ki se mora še danes boriti proti fašističnemu nasilju za osnovne pravice svojega naroda, pošilja ob začetku svetovnega mladinskega tedna Svetovni federaciji demokratične mladine in vsej napredni mladini sveta svoje borbene pozdrave.“

„Ko smo se združili z vsemi jugoslovanskimi borci pod vodstvom maršala Tita borili z orožjem proti nacizmu, smo doprinesli velik delež k zmagi svobodoljubnega človeštva. Tudi danes je naša pravična borba za osvoboditev in priključitev k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji del borbe vseh naprednih sil za pravičen mir in resnično demokracijo.“

Moskovska konferenca:

Molotov o nemških reparacijah

V svojem govoru o gospodarskih načelih nemške mirovne pogodbe je zunanji minister Molotov nakazal tudi veliko važnost pravične rešitve vprašanja reparacij. Na Potsdamski konferenci je bilo sklenjeno, da morajo zavezniki napraviti do 2. februarja 1946 seznam industrijskih obratov v zapadni zasedbeni oblasti, ki so namenjeni za plačilo vojne škode. Ta rok je prekoračen že za leto dni in vendar še danes ni narejen ta spisak. Angloameriške zasedbene oblasti z raznimi izgovori ovirajo dobave industrijskih naprav, ki so namenjene Sovjetski zvezi kot predujem na račun reparacij. Medzavezniška reparacijska komisija se je zaradi neizpolnjevanja sklepov o reparacijah že dvakrat pritožila svetu zunanjih ministrov.

Molotov je predlagal, da bi zavezniška reparacijska komisija podala svoje poročilo svetu zunanjih ministrov. V razpravi, ki je nastala okoli tega predloga, je sovjetski zunanji minister še enkrat poudaril važnost vprašanja reparacij in angloameriška zunanja ministra opozoril na dejstvo, da sta njuni državi sprejeli na račun reparacij že velike vrednosti. Velika Britanija in Amerika sta zasegli ves

v inozemstvu naložen nemški kapital, razen kapitala v nekaterih državah vzhodne Evrope. Velik del nemške trgovske mornarice je prešel v roke Angležev in Amerikancev. Angloamerikanci so prepeljali iz Nemčije pomembne industrijske obrate. Prav tako je tudi ogromno število dragocenih nemških patentov in iznajdb prešlo v roke Angležev in Amerikancev. Vrednost te nemške posesti, ki je prešla v last Anglije in Amerike, se ceni na 10 milijard dolarjev. Poleg tega se pošiljajo danes iz Nemčije v Anglijo, ZDA in Francijo milijoni ton premoga, les in drugi proizvodi. Tudi pošiljke tekoče nemške industrijske proizvodnje gredo na račun reparacij. Velika Britanija in Amerika sta zadržali tudi zlato, ki so ga zavezniške čete zaplenile med vojno. Vse to dokazuje, da se zapadne države niso odpovedale reparacijam, nasprotno, da so v tem pogledu zelo delavne.

Na naslednjem sestanku zunanjih ministrov je Molotov podal v zvezi z vprašanjem reparacij poročilo, ki pojasnjuje, da je Sovjetska zveza do 1. januarja 1947 prejela iz zapadnih zasedbenih področij Nemčije na račun reparacij pošiljke v skupni vrednosti samo 5 milijonov dolarjev.

Sovjetski predlog za bodočo ureditev Nemčije

Svet zunanjih ministrov je pričel razpravljati o bodoči državni obliki Nemčije. Na zadnjem sestanku zunanjih ministrov je sovjetski zunanji minister Molotov podal predlog Sovjetske zveze, kakšna naj bo bodoča ureditev Nemčije. V svojem govoru je Molotov obširno razčlenil in utemeljil sovjetski predlog. Poudaril je, da se sovjetsko ljudstvo ne želi maščevati nad nemškim narodom, temveč da želi novo, miroljubno in demokratično Nemčijo. Stališče Sovjetske zveze do bodoče nemške državne ureditve je označil 9. maja 1945. leta že generalnim Stalin. V njegovem proglasu sovjetskim narodom je rečeno: »Sovjetska zveza proslavlja zmagi, vendar nima namena, da bi Nemčijo razkosala, niti da bi jo uničila.«

Nemčija se kot država ne sme uničiti. Prav tako pa se država s tako visoko stopnjo industrijskega razvoja kot je Nemčija, ne sme spremeniti v zaostalo državo brez lastne industrije. Ti načrti nasprotujejo zahtevi po ponovni vzpostavitvi evropskega in celotnega svetovnega gospodarstva. Ne samo to. Politično življenje Nemčije bi bilo razmajano in bi privedlo do ponovnega ogrožanja svetovnega mira. Nemški narod nedvomno želi, da bi živel v skupni državi. Razkosanje Nemčije bi omajalo zaupanje nemškega ljudstva do zaveznikov. Želja po novi enotni nemški državi bi privedla nemško ljudstvo znova v roke militaristov, ki želijo vstajenje vojaške države, ki bi vladala nad drugimi narodi. Če bo pa želja nemškega na-

roda po enotni skupni državi postala orodje militaristov, potem je stremljenje zaveznikov po demokratični in miroljubni Nemčiji obsojeno na klavrni konec. Razkosana Nemčija tudi ne bo imela osrednje vlade, ki bi bila odgovorna, da bo nemški narod izpolnil vse svoje obveznosti do zaveznikov.

So razni načrti za razkosanje Nemčije. Federativna oblika nemške države, odcpitev zapadnih nemških oblasti od ostale Nemčije in drugi. Vsi ti načrti bi naposled povzročili uničenje samostojne nemške države. To pa ni v skladu z nalogo demokratizacije Nemčije in z željo po ohranitvi svetovnega mira.

Potsdamska konferenca ni predvidevala federativne oblike bodoče nemške države. Po sklepih te konference bi se morala likvidirati centralizirana državna uprava, ki jo je vpejal Hitlerjev režim. Zato so se vzpostavili demokratični krajevni samoupravni organi, demokratične stranke in okrožne, pokrajinske in deželne uprave.

Sklepi potsdamske konference predvidevajo tudi ustanovitev nemških osrednjih upravnih oblasti. Ti sklepi se niso izvršili. Zaradi tega smatra sovjetska vlada za potrebno, da se ustanovijo predvidene upravne oblasti in da se prične z delom za sestavo začasne nemške vlade.

Molotov je zunanji ministrom obrazložil načrt sovjetske vlade, kako naj bi se sestavila začasna nemška vlada, ki bi zagotovila politično in gospodarsko enotnost Nemčije in hkrati prevzela odgovornost za izpolnitev nemških obveznosti do zavezniških držav.

Razgovori o avstrijski mirovni pogodbi

Opolnomočenci zun. ministrov za pripravo mirovne pogodbe z Avstrijo, so podali svetu zunanjih ministrov prvo izčrпно poročilo o uspehih svojih razgovorov. Pri razgovorih o uvodu pogodbe niso opolnomočenci dosegli sporazum v dveh vprašanjih: 1. ali bodo štiri velesile in Avstrija edine države, ki bodo podpisale avstrijsko mirovno pogodbo, ali če bodo tudi druge države sodelovale pri podpisu pogodbe; 2. ali je Avstrija odgovorna za sodelovanje v vojni.

Politični del avstrijske mirovne pogodbe ima 16 členov. O sedmih členih se opolnomočenci niso sporazumeli. Nasprotna mnenja povzročajo vprašanje jamstva avstrijske neodvisnosti, člen o prepovedi priključitve

Avstrije k Nemčiji in zlasti prepoved vsake oblike velikonemške propagande v Avstriji. Sporazum tudi ni bil dosežen o vprašanju avstrijskih meja. Ni še odločeno, če bodo avstrijske meje ostale iste kot v letu 1938 ali če bo ugodeno pravičnim zahtevam Jugoslavije. Dalje so različna mnenja o vprašanju, če naj pogodba prepoveduje vsem nemškim državljanom, da živijo v Avstriji, ali samo vojnim zločincem. Prav tako ni bil dosežen sporazum o členih, ki se nanašajo na vojne zločince in razseljene osebe.

V vojaškem delu pogodbe so opolnomočenci dosegli sporazum v sedmih členih, enajst jih je pa ostalo še nerešenih. Sporazum ni bil dosežen o vprašanju orožja in tehničnih pripomočkov, o vprašanju prepovedi nekaterih panog vojne proizvodnje,

raziskovanj, vojnih eksperimentov, vojnega materiala in vojnih obratov. Tudi vprašanje odhoda zavezniških čet iz Avstrije je ostalo nerešeno.

Gospodarski del pogodbe ima 25 členov. O 15 členih opolnomočenci še niso razpravljali. Sporazuma niso dosegli o vprašanju nemškega imetja v Avstriji, o restitucijah in o členu, ki določa povračilo škode, povzročene imetju članic Združenih narodov.

Po poročilu je sovjetski zunanji minister Molotov izrazil željo, da bi opolnomočenci za avstrijsko vprašanje pospešili svoje delo. Soglasno so sprejeli Molotovi predlog, naj bi opolnomočenci do sobote končali razgovore o členih avstrijske mirovne pogodbe. Na konferenco so bili povabljeni tudi avstrijski predstavniki.

„Avstrijsko planinsko društvo“ legalno zatočišče nacistov

Avstrijski parlament je pred nekaj dnevi razpravljal o spremembah zakona o društvih. Predstavnik OeVP je zavrnil zakonski predlog, ki ga je bil izdelal parlamentarni odbor. Predlog zakona določa med drugim, naj veljajo za razpuščena vsa društva, ki imajo v svojih pravilih kakršne koli nacistične ali rasne določbe ali drugačno fašistično protidemokratsko ali velenemško vsebino in ki so njihova pravila vsebovala take določbe že pred anšlusom. Čeprav je zakonodajni odbor, v katerem so predstavniki vseh strank, torej tudi OeVP, sprejel takšen osnutek zakona, je predstavnik OeVP javno nastopil proti omenjenim določbam.

Proti tej reakcionarni igri so ostro nastopili poslanci obeh drugih strank. Poudarili so, da je popolnoma jasno, da hoče OeVP štiti društva z velikonemškimi cilji, med katerimi je na prvem mestu „Avstrijsko planinsko društvo“, naslednik nacističnega „Nemškega planinskega društva“. To društvo se je že nepretrgoma od leta 1924 bavilo s tajno nacistično propagando. Njegove planinske kočje so bile zbirališče ilegalcev v Avstriji, v njih so se skrivali SA in SS-oddelki. Novo društvo že „deluje“, kar nam zgovorno pove dejstvo, da je šele pred kratkim prepovedalo delavskim športnikom vstop v eno od društvenih planinskih koč. Na planinskem področju ob mejah Nemčije vladajo nenavadne razmere.

SUROVO ODRIVANJE ORGANIZACIJE ZN

Urednik lista „Nation“ Kirchway razpravlja o Trumanovem predlogu za podporo Grčiji in Turčiji in pravi, „naj bi se po Trumanovem načrtu uporabil ameriški denar in istočasno ameriško orožje, da bi uravnovesili grško gospodarstvo in zatrli partizansko gibanje.“

K Trumanovim obtožbam, češ da hočejo antifašistični grški partizani uvesti v Grčijo totalitaran režim in da v ta namen prejemajo iz tujine pomoč, pravi Kirchway, da so njegove trditve brez osnove. Truman je začel izvajati svoj načrt, ne da bi počakal, da bi komisija Varnostnega sveta pojasnila vzroke napetega stanja na severni grški meji.

Clankar nadaljuje: „Ze samo to, da Truman surovo odrija organizacijo združenih narodov, zadostno označuje politični značaj njegovega načrta.“

BANKROT GRŠKE VLADE JE KLJUB TRUMANOVIM PODPORI NEIZBEŽEN

V rimskih novinarskih krogih trdijo v zvezi s Trumanovim govorom, da znaša podpora, ki sta jo doslej nudili Grčiji Anglija in ZDA od osvoboditve, nič manj kot milijardo dolarjev.

Trdijo, da je Anglija izdala za grško armado 350 milijonov dolarjev in za grški uvoz še 190 milijonov dolarjev. 32 milijonov dolarjev so porabili v denarju, da bi obdržali vrednost grške valute. Amerikanci so prispevali 22 milijonov dolarjev za grške nakupe iz ameriških vojaških skladov v Evropi.

Unrina pomoč Grčiji je znašala skupno 24 milijonov dolarjev in anglo-ameriške dobave živil pred začetkom Unrine akcije 80 milijonov. Predvidoma ZDA ne bodo dale Grčiji nič manj kot 331 milijonov dolarjev, in sicer 250 milijonov dolarjev, ki jih je Truman pred kratkim zahteval od kongresa, 50—60 milijonov iz nameravanega 350.000 milijonskega ameriškega fonda za podporo raznim evropskim državam, in 21

Nemški državljanje hodijo čez mejo brez nadzorstva in obnovljajo zveze s svojimi prijatelji iz nacistične dobe. Znak planinskega društva, planika, je izdelan tako, da ga z malim popravkom lahko spremeniš v kljukasti križ z napisom „Ja“.

Komunistični poslanec Honner je poudaril, da OeVP noče iztebiti ostankov fašizma, temveč da želi nuditi fašistom celo nove možnosti za udejstvovanje.

Pri glasovanju so poslanci OeVP glasovali proti socialističnim in komunističnim glasovom ter tako izsilili, da je bil zakonski osnutek vrnen zakonodajnemu odboru, da bi prejel za OeVP primerno „formulacijo“.

Tudi nam so še dobro v spominu „turisti“, ki so hodili na naše planine in tam v kočah širili strup nacistične propagande, se nemoteno zbirali in organizirali. Dobro poznamo bivše koroške zastopnike „Planinskega društva“, bili so sami ilegalni nacisti. Izkazali so se kot najneustrupnejši sovražniki slovenskega ljudstva. Po želji OeVP naj bi spet pričeli hujskati in rovariti in naj bi v naših gorah ustvarili središča velikonemške in Slovence sovražne propagande. Za danes so postale posebno v borbi proti fašizmu gore in planine simbol in poročilo svobode, nam so znamenje zmage in velike bodočnosti. Zato tudi mi odklanjamo obnove društva, ki je dolga desetletja pripravljalo pot nacizmu.

milijonov iz ameriškega kredita za Grčijo, ki do sedaj še ni izrabljen.

Hkrati izražajo mnenje, da ta vsota ne bo zadostovala niti za najnujnejše potrebe grške vlade. Samo za vzdrževanje grške vojske bo potrebno letos 120—150 milijonov dolarjev.

Zaradi tega smatrajo mnogi komentatorji, da je od ameriške vlade nameravana finančna akcija tako odmerjena, da lahko samo zavleče gospodarski polom sedanega grškega režima, nikakor pa nima namena, da bi podprla povojno obnovo porušenega narodnega gospodarstva Grčije.

DEMOKATIČNE ZASLUGE ALBANIJE

Zunanjepolitični opazovalec lista „Trud“ Razlogov piše v članku o zakonitih pravicah Albanije med drugim naslednje:

Pri posvetovanjih namestnikov zunanjih ministrov je postala mala demokratična Albanija predmet živahne razprave. Sovjetska delegacija se je ob podpori Francije zavzela za to, da bi bila Albanija pritegnjena k posvetovanju o vprašanju mirovne pogodbe z Nemčijo. Proti temu predlogu so nastopili zastopniki Anglije in ZDA.

Borba albanskega naroda proti fašističnim osvajalcem se je pričela že v aprilu leta 1939. Albanski narod, ki šteje milijon ljudi, je v vojni izgubil 28.000 padlih vojakov ter je imel več ko 12.000 ranjenih. Izgube fašističnih vsiljencev so znašale v Albaniji 53.683 mrtvih, ranjenih in ujetih, kakih sto tankov in bojnih voz, 1334 topov, 2855 strojnic in 1934 kamionov.

Po razbitju fašistične Nemčije, ko je polagoma postajalo jasno, da hoče albansko ljudstvo korakati tudi nadalje po poti demokracije in narodne neodvisnosti, so zavzele ZDA in Anglija od njega sovražno stališče. Tisti, ki so v tridih letih borbe slavili junaške Albance, so zdaj Albaniji nenadoma pokazali hrbet.

Albansko ljudstvo ima polno pravico, da zavzame svoj prostor med državami, ki so se s svojimi oboroženimi silami udeležile borbe proti fašizmu. Prehodne razlike v političnih nazorih, ki sedaj ločijo Albanijo od drugih držav, tega ne morejo preprečiti.

Masarykova izjava o tradiciji prijateljstva med ČSR in Jugoslavijo

Zunanji minister Čehoslovaške Jan Masaryk je podal narodni skupščini poročilo o češkoslovaški zunanji politiki od pariške konference do danes. Seji češkoslovaškega parlamenta sta prisostvovala veleposlanika Jugoslavije in Poljske in veliko število drugih uglednih osebnosti.

Masaryk je govorec o pariški konferenci poudaril, da je čehoslovaška delegacija podpirala jugoslovanske zahteve po pravični rešitvi tržaškega vprašanja, ker je Trst za ČSR velike gospodarske vrednosti.

Ko je govoril o odnosih ČSR do slovenskih držav, je Masaryk izrazil željo, da bi bile slovenskim državam zagotovljene takšne meje, ki odgovarjajo njihovim upravičenim narodnim in gospodarskim koristim in hkrati jamčijo njihovo varnost. ČSR želi trajno in prijateljsko sodelovanje med narodi, utrditev miru in preprečitev novega

napada. Masaryk je izjavil, da smatra poljsko zapadno mejo za dokončno in dodal:

„Naši odnošaji z bratsko Jugoslavijo so se še bolj utrdili in poglobili, ko smo sklenili pogodbo o prijateljstvu in medsebojni pomoči ter sodelovanju 9. maja lanskega leta v Beogradu. Pred tem, v marcu lanskega leta, je imelo naše ljudstvo priložnost izraziti svoja bratska čustva do jugoslovenskih narodov, ko je maršal Tito obiskal Čehoslovaško. Čehoslovaška delegacija z ministrskim predsednikom Fierlingerjem na čelu je bila za časa svojega bivanja v Beogradu maja 1946 najpristraneje pozdravljena. Tudi naslednji obiski članov čehoslovaške vlade v Jugoslaviji so dokazali globoko vkoreninjeno tradicijo prijateljstva med narodi obeh držav. Sodelovanje naših delegacij na pariški konferenci in na zasedanju organizacije Združenih narodov je bila popolnoma v duhu teh tradicij.“

200.000 NEMSKIH PATENTOV V ANGLEŠKIH IN AMERIŠKIH ROKAH

Zunanjepolitični opazovalec „Pravde“ — Meljnikov v ugotavlja, da so nemški patenti najvažnejši izvor, iz katerega črpajo ZDA in Anglija reparacije. Po podatkih inozemskega tiska znašajo reparacije iz tega računa nekaj milijard dolarjev.

„Anglo-ameriški državniki trdijo,“ tako piše Meljnikov, „da zanje nemški patenti nimajo posebnega pomena in da so jih radi pripravljeni odstopiti za splošno porabo.“ Tako se je na primer pri razpravljanju o reparacijah na svetu zunanjih ministrov Bevin skliceval na to, da britanske in ameriške oblasti izdajajo publikacije o nemških patentih.

Bilo pa bi brez uspeha, če bi kdo hotel v teh publikacijah najti podatke o resnično važnih nemških iznajdbah. Publikacije pristojnih britanskih in ameriških ustanov opisujejo take patente, ki nimajo posebnega pomena niti za industrijo niti za poljedelstvo. Vse kličejke važne patente in iznajdbe pa skrbno skrivajo in jih prištevajo v kategorijo tako imenovanih „tajnih vojaških patentov“.

To je ena plat te zadeve. Druga plat pa je v tem, da pomenijo nemški patenti izredno važen izvor za obogatitev britanskih in ameriških monopolnih podjetij in s tem važno postavko za reparacije, ki jih prejemajo od Nemčije.

Anglo-ameriškim zasedbenim oblastem je padla v roke ogromna množina nemških patentov in iznajdb. Njihovo število znaša 200.000.

Londonski list „Times“ ugotavlja, da je v Angliji 10.000 tehnikov sestavilo 3.400 poročil o najvažnejših panogah nemške industrije. Britanska in ameriška industrija je že doslej izkoristila veliko število nemških patentov. Dopisnik „New Chronicle“ poroča, da je neki ameriški tovarnar ponudil vladi ZDA 20 milijonov dolarjev, če bi mu dovolila izkoriščanje nekega nemškega patenta.

Nemški list „Tribune“ je na primer mnenja, da znaša vrednost vseh nemških iznajdb in patentov v anglo-ameriških rokah blizu 5 milijard dolarjev.

KOLIKO NEMSKIH VOJNIH UJETNIKOV IMAJO ZAVEZNIKI?

Dne 14. marca so izmenjali zunanji ministri Velike Britanije, Francije, ZSSR in ZDA podatke o številu nemških vojni ujetnikov, ki so v njihovih deželah.

V Franciji je 631.482 nemških vojni ujetnikov; od teh jih je v narodnem gospodarstvu zaposlenih 500.000, v severni Afriki jih je 19.601, v francoski zasedbeni coni Nemčije pa 18.606.

Pod nadzorstvom britanskih oblasti je izven meja Nemčije 435.295 nemških vojni ujetnikov.

Na ozemlju Sovjetske zveze je danes 890.532 nemških vojni ujetnikov. Od kapitalacije Nemčije je bilo iz vojne ujetništva odpuščenih 1.103.94 nemških vojni ujetnikov ter poslanih iz ZSSR nazaj v Nemčijo.

Združene države imajo pod svojim nadzorstvom 30.936 vojni ujetnikov; od teh jih je 15.103 zunaj meja Nemčije in 15.83 v ameriški zasedbeni coni Nemčije.

POLITIČNE VESTI

Libanonski tisk ostro kritizira Trumanov govor. List „Al Hadaf“ piše, da samo imperialisti ploskajo Trumanu.

Monarhista so ubili v Solunu voditelj makedonske Komunistične partije in bivšega kmetijskega ministra Jeana Zevgosa.

Madžarsko pravosodno ministrstvo zahteva od zaveznikov, da se Madžarski izročijo begeljci vojni zločinci.

V Gythionu na Peloponezu se je tolpa reakcionarjev polastila krajevnega zapora in pobila 40 komunistov.

Centralni komitej francoske Komunistične partije je izjavil, da je proti nadaljevanju vojne zoper vietnamsko osvobodilno gibanje.

V Hannoveru morajo obrtniki še vedno izpolniti obrazce, da so polnokrvni Nemci, brez primesi judovske krvi.

V španski pokrajini Teruel so se rudarji zagradili v rudnike in se aprili Francovi policiji.

V Belgiji stavka 30.000 rudarjev, ker je vlada podražila cene premogeta.

Mesec dni po objavi amnestije v Poljski se je oblastem predalo 10.400 članov podtalnih terorističnih organizacij.

Drobne novice

Otroški dom v Ljubljani je bil odprt na mednarodni ženski dan 8. marca. Delovne matere bodo lahko čez dan pustile svoje majhne otroke v domu, kjer se bodo igrali in delali. Vlada LR Slovenije je dala na razpolago poslopje, sindikati in množične organizacije, predvsem AFZ, pa so z veliko dušno pomočjo omogočile opremo in ureditev novega otroškega doma.

Hotelsko podjetje LR Hrvatske je obnovilo pet velikih hotelov v Dubrovniku, ki imajo trenutno več ko 500 postelj. Se letos bodo obnovljeni nadaljnji štirje veliki hoteli, ki bodo lahko sprejeli goste že v tem poletju.

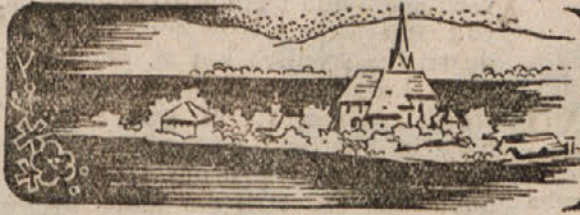
Narodno gledališče Vojvodine v Novem Sadu, eno najstarejših gledališč v Jugoslaviji, je te dni gostovalo v Beogradu s komedijo Jovana Sterije Popovića „Pokondirena tikva“ (Novopečena dama) ter z Molièrejevimi „Tartuffeom“. Prvo srbsko gledališče v Vojvodini je nastalo leta 1836. Z njim so tesno povezana znamenita imena srbskih dramaturgov Joahima Tujica, Jovana Sterije Popovića, Djure Jakšića, Laze Kostića in drugih. Na avtonomnem področju Vojvodine je sedaj 8 stalnih gledališč in okoli 500 diletantskih skupin. Prihodnji mesec bo priredilo novosadsko Narodno gledališče turnejo po vsej Jugoslaviji. V mesecu maju bo priredilo več predstav na mladinski progji Samac—Sarajevo.

Ljudsko štetje v Jugoslaviji. Vlada FLRJ je izdala odredbo, po kateri bo v kratkem izvedeno ljudsko štetje v Jugoslaviji, hkrati tudi štetje družin in kmetijskih posestev.

Patriarh srbske pravoslavne cerkve Gavrilko je sprejel skupino duhovnikov, delegatov I. kongresa Ljudske fronte Srbije. Pri razgovoru je izjavil, da Ljudska fronta ni nikaka navadna stranka, temveč splošno ljudsko gibanje, ki deluje za blaginjo ljudstva. Patriarh Gavrilko je dalje rekel, da s simpatijami spremlja sodelovanje duhovnikov v Ljudski fronti, ker oni na ta način služijo ljudstvu in cerkvi.

MIKLOVA ZALA BO VSTALA,
ZILJA PROSTO ZAIGRALA,
CELOVEC, BELJAK SO MEJNIKI
POSTAVLJENI V BORBI VELIKI.

Po naši zemlji

Pogovor z dopisniki

Uredniku „Slovenskega vestnika“ se je pred kratkim pritožil eden od naših dopisnikov, češ da objavljamo njegove dopise tako ostrižene in skrajšane, da jih sam ne spozna več. Zraven je ta dopisnik še uredniku zabil, da se mora v bodoče malo bolj ozirati na to, kar bi ljudje radi slišali in brali, na primer poroke, smrti, nesreče in takšne stvari.

Urednik se je nato odločil, da bo temu dopisniku odgovoril s pismom. Vzel je iz omare, kjer hrani vse dopise, ki mu jih pišejo iz vseh krajev Slovenske Koroške, kup pisem. Prišel je prebrati stara, v „Vestniku“ že objavljena pa tudi neobjavljena pisma. Kar je ugotovil, ga je čudno zmešalo. Videl je še enkrat, da imamo koroški Slovenci le malo takšnih dopisnikov, ki bi se tudi zavedali, kakšni bi morali biti do pisja za naš „Vestnik“.

In urednik je sklenil, da ne bo poslal odgovora nezadovoljnemu dopisniku, ampak da bo v listu povedal vsem, ki nam pišejo, kak o naj pišejo, da bo prav.

Danes živimo v izrednih razmerah. Preden smo strašno vojno, udeležili smo se narodnoosvobodilne borbe in bijemo najtežji boj za dokončno osvoboditev, za priključitev k naši resnični domovini — Jugoslaviji. To je danes naše glavno vprašanje, naša vsakodnevna skrb, ki ji mora vsak od nas posvetiti največjo pozornost. Naš „Vestnik“ je gotovo med prvimi borci za Slovensko Koroško — on izraža želje in hotenja naše lepe dežele. „Vestnik“ hoče in mora več pripomoči koroškim Slovincem k njihovim pravicam. Zato urednik najbolj skrbno pregleda pošto naših dopisnikov. V vseh dopisih išče tistih stvari, ki lahko podprejo in podkrepijo naše zahteve, stvari, ki pro in dokazujejo, kakšne krivice se nam godijo, kaj govore o nasilnem poneščevanju, o slovenskem značaju dežele, o borbi in današnjem zastavljanju koroških Slovincem itd. Nešteto drobnih stvari je, ki zanimajo urednika: osebni spomini koroških Slovincem, ki govorijo o krivicah, zastavljanju in borbi v preteklosti, spomini iz narodnoosvobodilne vojne, dokazi naše narodne in kulturne samobitnosti, predvsem pa živo, sedanje življenje, sedanja borba in vse, kar govori o njej. Vsi spomini pa morajo biti podprti s konkretnimi dokazi, kajti veliki svet ne moremo prepričevati s svojimi čustvi, ampak predvsem z dejstvi.

Urednik je sila zadovoljen, da je naš „Vestnik“ list, ki sporoča vsemu svetu resnico o naši Koroški. Dober dopis je zato

veliko vreden. Vsak dopisnik bi moral zato stremeti, da pove vse novice iz svojega kraja, ki na kakršen koli način lahko pomagajo v našem boju za osvoboditev Slovenske Koroške — s tem namreč, da pred vsem svetom razkrinkujejo laži, ki jih o naši „enakopravnosti“ trosijo reakcionarji, in s tem, da ugotavljajo neizpodbitno našo pravico. Osebnostna čustva in solze ter trpljenje zatiranega naroda niso dovolj močna, da bi prebudila kosmato vest vladajočih reakcionarjev, ki bi nam radi ukradli svobodo. Samo pred neizpodbitnimi dejstvi, samo pred trdnimi dokazi bodo reakcionarji morali popustiti. Oni bi bili neskončno veseli, če bi mi ne imeli dokazov za svoje pravice. Toda koroški Slovenci imamo na svoji strani najmočnejšo, nepremagljivo zaveznicu — resnico! To resnico naj nam sporočajo naši dopisniki.

Geslo vsakega dopisnika naj bi bilo: „Vestniku“ bom javil vsak dogodek iz našega kraja, ki je v zvezi z našo borbo za svobodo, ne glede na to, ali je bilo to že

RAJHOVSKI KAPLAN POMAGA PONEMČEVATI

V Stebnu pri Beljaku je nastavljen kot kaplan rajhovec Leib. Ne samo da ne razume niti besedice slovenski in da potem takem ne more opravljati bogoslužja v zadovoljstvo slovenskega prebivalstva, poskuša tudi na razne načine širiti nemški jezik v čisto slovenski fari. Vpeljal je vsako nedeljo nemško pridigo in naročil otrokom, naj vprašajo svoje starše, v kakšnem jeziku naj poučuje verouk. Ta način germanizacije na koroških šolah je star, vendar so ga doslej izvajali predvsem velikonemški in nacistični učitelji pod vodstvom koroškega „Heimattunda“. Slovensko prebivalstvo odločno protestira proti temu, da spet skušajo uvajati metode Maier-Kalbitzha in njegovih zločinskih pomočnikov.

NOBENA KRIVICA SE SE NI POPRAVILA

Ko so maja 1945 partizani pregnali fašistično vojsko in osvobodili Slovensko Koroško, je zavladalo med slovenskim prebivalstvom pravo veselje. Toda že kratko nato so zasedle ozemlje britanske zasedbene sile in jugoslovanski partizani, ki so se na tej zemlji borili v najtežjih vojnih letih, so se morali umakniti. Vzpostavljena avstrijska uprava, pa se od pregnane nacistične v marsičem ne razlikuje. V veliki meri so ostali stari nacistični funkcionarji na svo-

javno ali pa se je zgodilo danes. Dopisniki naj postanejo danes borci za pravice koroških Slovincem in ne toliko opisovalci ženitovanj, pustnih prireditev in veselja. Po vsem, kar je urednik sporočil svojim dopisnikom, je vsakdo že tudi lahko videl, zakaj ne objavljamo v listu, kdo in katera se je poročila, kdo je umrl, kdo se je ponesrečil in so ga odpeljali v bolnišnico. To so za prizadete ljudi važne stvari, toda za večino bralcev ni nič zanimivega. Dopisi naj imajo torej predvsem splošen pomen, pripovedujejo naj stvari, ki zanimajo ves kraj, občino ali pa so pomembne za vso Slovensko Koroško. S tem pa urednik noče reči, naj bi dopisniki nič ne poročali o manjših dogodkih. „Vestnik“ bo z veseljem prinesel vsako stvar, ki bo zanimiva za naše bralce. Urednik samo želi, da bi se danes vsi koroški Slovenci zavedali, da je sedaj prvo naša borba in naša zmaga. Zato tudi prihaja „Vestnik“ med slovensko koroško ljudstvo.

Urednik se za danes poslavja od dopisnikov in je prepričan, da bo v nekaj dnevih dobil na mizo kup pošte iz vse Slovenske Koroške.

jih mestih in bivši gestapovski agenti so se znali celo vrniti v službo okupacijskih oblasti. Tako je občinski tajnik v Vovbrah Josef Jesch, ki je bil odlikovan z nacističnim zlatim križem „za zasluge“. Na naši šoli poučuje slovenske otroke registrirana nacistika. Pouk slovenščine sabotirajo in tudi verouk je nemški. Vsi protesti staršev pri dekanu Cebedinu so ostali brezuspešni.

Germanizacija v šoli se nemoteno nadaljuje. Premožanje slovenske hranilnice v Vovbrah je bilo leto 1941 zaplenjeno in zavod združen z nemško „Raiffeisenkasse“ v Grebinju. Avstrijske oblasti nam še do danes te krivice niso popravile. Posestva bivših slovenskih izseljencev še do danes niso prepisane na zakonite lastnike.

Vse to dokazuje, da sedanje avstrijske oblasti nimajo namena, da bi Slovincem popravile storjene krivice in zagotovile pravice, kakršne bi moral imeti narod, ki se je ob strani velikih zaveznikov hrabro boril za svojo svobodo in za uničenje fašizma.

RINKOLE

Nacistični elementi še vedno mislijo, da nas bodo ustrahovali s svojimi terorističnimi metodami. Še pred nedavnim smo poročali, da so nacistični pobalini napadli sekretarja OF in izseljenca tov. Franca Kropivnika — Šronca. V nedeljo, 2. marca pa ga je v gozdu pri Blatu zopet napadel zna-

ni pretepač in nacist Albin Podrečnik, p. d. Bobej iz Metlove. S psovkami „Ti prekleti Titov banditi!“ je navaljal nanj in ga začel obdelovati s pestmi.

Motijo se, če mislijo, da nas bodo ustrahovali s takimi metodami in nas odvrnili od naše borbe. Vsak tak napad nas le še utrjuje v naši odločnosti in v prepričanju, da je naš boj pravičen in upravičen.

KULTURNA PRIREDITEV V BOROVLAH

V nabit polni dvorani so nastopili šentjakovski gostje z igrjo „Rojstvo v nevihti“. Igra, ki je današnjemu času primerna, je občinstvo sledilo z velikim navdušenjem in nagradilo igralce z odobravanjem. Lep je bil tudi nastop citrašev z duetom, še bolj pa je navdušila pesem mladih pevcev. Želimo, da bi nas šentjakobčani še večkrat obiskali, ker je želja po slovenski besedi in prosveti v Borovljah še prav posebno velika.

BILČOVŠ

Za pust so naši prosvetaši uprizorili burko, ki ima prav zanimivo zgodovino. Napisal jo je namreč po spominu Franc Izop iz Št. Jakoba v izseljeniškem taborišču Schwarzenberg na Bavarskem. Nastopili so tudi pevci, recitatorji in pionirčki. Sedaj pa se naši prosvetaši pripravljajo za svoj nastop ob velikonočnih praznikih. Prepričani smo, da se bodo zares potrudili in da bodo v znamenju tekmovanja pripravili prihodnjo kulturno prireditev še prav posebno skrbno in v duhu novega časa.

VEČER NA VASI

Kakor po ostali Koroški, smo se tudi v šentjakovski okolici začeli zbirati na večernih sestankih. V Lešah se nas je zbralo nad 30 ljudi. Tovariš Joza nam je v svojem političnem pregledu obrazložil razliko med naprednimi in kapitalističnimi državami. Govoril nam je o napredku obnove in o mogočem ljudskem ustvarjanju v novi Jugoslaviji ter naslikal žalostne razmere v Avstriji, ki imajo vzrok v tem, da Avstrija še ni našla poti do prave demokracije. Posebej je očrtal sedanji položaj na Koroškem, kjer odgovorne oblasti ne poznajo skrbi za izboljšanje življenjskih razmer delovnega človeka, ampak imajo le eno skrb, da bi ostala „Koroška nedeljena“. Poudaril je, da se moramo koroški Slovenci boriti tako dolgo, dokler ne bomo dosegli svojega velikega cilja. To smo dolžni svojim mrtvim tovarišem, ki so dali mlada življenja za svobodo in priključitev Slovenske Koroške k Titovi Jugoslaviji. Enodusno smo sprejeli resolucije, naslovljene na maršala Tita in tovariša Molotova. Na koncu pa smo skupno brali naš „Slovenski vestnik“.

Koroška V BORBI

Dr. Mirt Zwitter:

Škoda, ki jo je prizadejalo nemško nasilje slovenskim kulturnim ustanovam na Koroškem

9. Uničeni ali popolnoma izropani so bili naslednji kulturni domovi na Koroškem:

- Dom SPZ v Zitari vasi, razlaščen in požgan, škoda šil. 38.000.
- Dom SPZ v Podljubelju, razlaščen in izropan, škoda šil. 7.000.
- Narodna šola v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu, škoda šil. 23.000.
- Narodna šola v Št. Rupertu pri Velikocu, škoda šil. 16.000.
- Izropani prosvetni domovi v Melvičah na Zilji, Št. Jakobu v Rožu, Podravljah, Borovljah, Selah, Glinjah, Šmarjetih v Rožu, Škofičah, Hodišah, Celovcu, Dobri vasi.

Poleg tega je bilo izropanih ali uničenih še 26 stalnih odrov in dvoran. Skupno ocenjena škoda zaradi uničenja kulis, inventarja, garderobe itd. šil. 34.000.

e) Slovenski prosvetni zvezi in slovenskim prosvetnim društvom ter kulturnim ustanovam je bilo razen tega uničenih osem klavirjev, 14 harmonijev, 22 pihal šmihelske godbe, 189 tamburaških instrumentov itd. V zapuštni poslanca Franceta Grafenauerja se je nahajalo tudi dvojne znamenitih

orgel, ki jih je sam zgradil in ki so danes uničene. Ocenitev te škode je nemogoča.

f) Izropana je bila osrednja pisarna Slovenske prosvetne zveze v Celovcu in uradni prostori ostalih slovenskih organizacij. S tem sta bila uničena dva množična stroja, 18 pisalnih strojev in celotna oprava. Skupna škoda ocenjena najmanj na šil. 16.000.

g) Zaplenjen osebni avtomobil Slovenske prosvetne zveze znamke Opel—Olympia iz leta 1939, nerabljen. Kljub ponovnim zahtevam, da se SPZ dodeli nujno potrebno vozilo, koroške oblasti zaplenjenega avtomobila niso vrnila niti dovolile novega. Za nabavo enakovrednega avtomobila bi bilo potrebno 10.000 šilingov.

V kolikor je sploh možno oceniti uničene kulturne zaklade in razno uničeno ime, ki ga je izgubila Slovenska prosvetna zveza in druge kulturne ustanove Slovenske Koroške, znaša skupna škoda, ki jo je povzročilo nacistično divjanje na Koroškem, nad 1.344.000 šilingov. Za osnovo temu računu služijo uradno dovoljene cene,

ki so seveda neprimerno nižje kakor dejanske cene.

To je dokončni uspeh „politike kulturnih svoboščin in popolne enakopravnosti manjšine“. To barbaro uničenje vseh kulturnih vrednot koroških Slovincem je duhovno in miselno pripravljala velikonemška napadalna politika koroških režimov v prvi avstrijski republiki. Isti celovski šovinisti, ki so to uničenje pripravljali, so ga pozneje tudi dejansko izvajali. Najtežja krivda zadane duhovne očetje tega edinstvenega divjanja, ki jih najdemo v krogu celovških napadalnih organizacij. Prvi pomagači tega zločina nad kulturo slovenskega naroda na Koroškem pa so bili šovinistični učitelji, ki so nahujkali neodgovorno mladino, da je uničila celoten slovenski knjižni sklad.

II.

Takšen je bil duhovni in gmotni položaj slovenske prosvete in njenih ustanov ob zlomu nacistične Nemčije. Armada jugoslovanskih partizanov, ki je osvobodila Slovensko Koroško, ji je prinesla tudi svobodo kulturnega in prosvetnega življenja. Širo vsem Slovenske Koroške so se začele vrstiti kulturno-prosvetne prireditve.

Z umikom osvobodilne Jugoslovanske armade in ljudske oblasti pa je bilo komaj vzkliko novo življenje zopet zatrto. Organizirane vojaške oblasti na Koroškem so prepovedali in večkrat tudi s silo prepričali nadaljnje slovenske prireditve. Tako so razgnali slovensko kulturno prireditev v

Pogrčah pri Št. Vidu v Podjuni 19. avgusta 1945 in v Vogrčah pri Pliberku 26. avgusta 1945. Pri tem so sodelovale motorizirane britanske enote. Da bi se v bodoče prepričali taki posegi, je bila 21. avgusta 1945 poslana na britansko vojaško upravo vloga za obnovitev Slovenske prosvetne zveze. Z odlokom MGK/31 z dne 7. septembra 1945 je bila zahteva odklonjena in prepovedano vsako kulturno udejstvovanje in javne prireditve.

Ker je britanska vojaška vlada postopoma predajala oblast in upravo v roke Avstrijcem, je v začetku novembra 1945 delegacija OF za Slovensko Koroško obiskala prosvetnega ministra začasne avstrijske vlade, dr. Ernesta Fischerja, člana KPOe, ki se je tedaj mudil v Celovcu. Predložila mu je zahtevo, da se izvede vsaj odredba o dvojezičnih šolah, da se tiskajo slovenske učne knjige in da se obnovi Slovenska prosvetna zveza in druge kulturne organizacije koroških Slovincem. Minister Fischer je izjavil, da „se on in avstrijska vlada zavedata pomena velikih žrtev in vojaškega doprinosa jugoslovanskih narodov za osvoboditev jugovzhodne Evrope in tudi Avstrije. Zato bo smatrala avstrijska vlada za svojo častno dolžnost, da ugodno zahtevam koroških Slovincem. On sam kot prosvetni minister pa da je trdno odločen, da očisti predvsem koroško šolstvo vseh nemško-nacionalnih elementov ter da v polni meri podpre vse sodelavce za pravično ureditev šolstva koroških Slovincem.“

(Se nadaljuje)

27. marca 1941

je spregovorilo jugoslovansko ljudstvo

25. marca 1941 so jugoslovanski narodi zvedeli, da je Dragiša Cvetković na Dunaju v imenu kraljevske vlade podpisal pristop Jugoslavije k trojnemu paktu. Ta novica ni bila nepričakovana. Vsa politika tedanjih jugoslovanskih vladodržav je morala privedi do sramotne pogodbe. S tem je bilo samo končano eno najbolj žalostnih obdobjev v zgodovini narodov Jugoslavije, ki so to vest pravilno razumeli kot svojo smrtno obsodbo.

Dva dni pozneje se je Beograd prebudil v revolucionarnem razpoloženju. V noči na 27. marec je skupina častnikov izvedla državni udar. Cvetković-Mačkova vlada je morala odstopiti. Ljudstvo je ta dan jasno pokazalo vsemu svetu, da noče pakirati s fašizmom, temveč da je pripravljeno boriti se za svojo svobodo. Ljudstvo je v veličastnih manifestacijah zahtevalo naslonitev na Sovjetsko zvezo, v

kateri je vedno čutilo edinega varuha svoje neodvisnosti.

Nova vlada je oklevala. Volja in zahteve množic pa so bile premočne, da bi se vlada mogla temu postaviti po robu. Tega dne je jugoslovansko ljudstvo po dolgih desetletjih spet lahko javno povedalo, kaj misli in čuti.

27. marec je zato resnično zgodovinski dan. S tem dnem je jugoslovansko ljudstvo jasno izpovedalo svoj politični program. Po naglem zlomu stare jugoslovanske vojske in pobegu vlade v tujino so jugoslovanski narodi v štiriletni težki borbi ta program tudi izpolnili. Zaradi tega lahko štejemo ta dan kot pričetek borbe jugoslovanskih narodov za njihovo osvoboditev. 27. marec je bil zgled drugim narodom, zgled borbenosti, neustrašenosti in domoljubja.

Imperialistični načrti z zapadno Nemčijo

Časopis »Novoje vremja« kritizira v zadnji številki načrte za razkosanje Nemčije in pravi v uvodniku:

Če študiramo izkušnje zasedbe v Nemčiji, vidimo, da so priprave za preobrazbo nemškega političnega življenja v raznih zasedbenih conah Nemčije različne. V sovjetski coni se dejansko podvzemajo ukrepi za demokratizacijo družbenega in gospodarskega življenja nemškega naroda, česar ni mogoče reči o zapadnih zasedbenih conah Nemčije. Okupacijske oblasti v zapadnih conah ne izvajajo demilitarizacije in denacifikacije in ovire, ki jih stavlja na pot razvoju naprednih sil, pripravljajo nemški reakciji ugodna tla.

Žalostne posledice te politike so se že pokazale: gospodarska stagnacija in omajnost, brezobzirna ofenziva proti delavskemu razredu, vgnezenje reakcionarnih elementov na upravnih in gospodarskih položajih v deželni vladah in skupščinah. V takih okoliščinah se predejo načrti, po katerih naj bi bila Nemčija razkosana, njen zapadni del naj bi bil ločen od celote in postal središče tako imenovanega »zapadnega bloka«.

Razkosanje Nemčije ne more služiti miru in varnosti.

V bistvu imamo tri skupine, ki se posebno živahno bavijo z načrti za razkosanje:

1. vodilne plasti severoangleške tež-

ke industrije, ki je njihovo središče znana »Birminghamska klika«;

2. ameriška katoliška skupina, ki ima po eni strani zveze z Vatikanom, po drugi strani pa z vplivnimi ameriški finančnimi in političnimi krogi. Ta skupina stoji blizu Morganove banke in ima vpliv na zunanje ministrstvo in generalni štab;

3. gospodarji in lastniki francoske težke industrije, zbrani okoli lotarinskih jeklenih magnatov, zlasti okoli de Vendela in starega Comite de Forges. Imajo zveze z montanističnimi industrijskimi trusti v Belgiji, Luksemburgu ter v Posarju in jih podpira reakcionarni tabor de Gaulle.

Vsaka teh treh skupin ima svoje posebne ozemeljske želje. Prva se ozira po zapadni Nemčiji, zlasti na Porurje, druga gleda na zapadno in južno Nemčijo, na Avstrijo ter celo na bližnje podonavske države in Italijo, tretja pa na zapadno in jugozapadno Nemčijo. Čeprav si te želje pogosto nasprotujejo, to še vendar ne izključuje možnosti raznih sporazumov med njihovimi zaštopniki.

V britanskih načrtih prevladuje misel osi Birmingham—Essen. Ta misel je postala odločilen, čeprav zakrinkan činitelj celotne zunanje politike Anglije. Magnati britanske topilniške industrije imajo v svojih rokah usodo današnjega britanskega gospodarstva. Njihov položaj pa se je po drugi svetovni vojni bistveno spremenil. Na

vseh svetovnih trgih grozi splošen napad ameriških izvoznikov. Če bi industrijska središča kot n. pr. Porurje in Lotaringija padla v roke ameriških tekmecev, bi bila Birmingham in Sheffield potisnjena popolnoma v stran. Na drugi strani, proti angleškemu industrijcem jekla, da bodo pod naskokom delavskega razreda, ki zahteva nacionalizacijo jeklene industrije, izgubili pogoje za proizvodnjo v lastni deželi.

Da bi našli nekakšen izhod iz te zagate, hočejo odpraviti »zastarele« in »nedonosne« narodnostne meje in priključiti Porurje Birminghamu. Izredno bogata proizvajalna sredstva Porurja in cenena nemška delovna

sila naj bi britanskemu imperializmu dovedla novih življenjskih sokov. Brž ko bo postalo Porurje kolonija, bo lahko vladati iz Düsseldorfa ali iz Kölna s pomočjo krajevnih nemških kolonialnih uradnikov, socialdemokratov vrste Schumacher in laže bo to doseči, če bi se v ta sistem zveznih držav poleg malih nemških enot vključile še druge »nerentabilne države« kot Francija, Belgija, Holandija in Luksemburg.

Med načrtom za razkosanje Nemčije, ki ga je navdihnil britanski sindikat jekla, in med načrtom za ustanovitev zapadnoevropske federacije je neposredna, organična zveza; tako ugotavlja na koncu »Novoje vremja«.

Kako gleda na Čehoslovaško novinar iz Južne Afrike

Za povprečnega obiskovalca, ki pride na Čehoslovaško, je mnogo in marsikaj zanimivga — tako v politiki kot v gospodarstvu. Toda obiskovalec ki pride iz Južne Afrike, iz dežele, ki njene politične in rasne teorije zelo spominjajo na fašizem, še posebno ostrmi zaradi nasprotja med njegovo deželo in Čehoslovaško.

Tukaj so ljudje svobodni. To opaziš takoj ob prihodu. Njihovo vedenje, drža, samozaupanje, vse razodeva srečen narod. Obiskal sem njihove tovarne in jih videl pri delu. Šel sem na njihove športne prireditve, kjer se me je prijelo njihovo navdušenje. Prislunil sem, ko so svobodno in odkrito govorili o politiki. In potem sem primerjal to resnično ljudsko demokracijo s svojo domovino!

V Čehoslovaški gre mladina pristočno na delo v rudnike ali pa pomaga na kmetih. Svoje počitnice izrabi s tem, da nudi svojo pomoč pri proizvodnji, kjer je pač potrebno.

V Južni Afriki grozovit sistem sili črnce, da delajo v zlatih rudnikih za dva šilinga na dan. Če protestirajo, potem razpravlja z njimi samo policija z nasajenimi bajoneti in gumičevkami.

V Čehoslovaški voli ljudstvo. Preteklega maja je pristopilo 91 odstotkov češkega prebivalstva svobodno in odkrito k volivnim žarom in izvolili so demokratično vlado.

V Afriki 80 odstotkov vsega prebivalstva nima volivne pravice. Teh 80 odstotkov ljudi ima temno kožo.

V Čehoslovaški prejme ljudstvo sadove obilne sadne letine. V Južni Afriki sežgejo sadje ali pa potopijo v ocean del sadne letine, da bi cene sadja ne padle. Tam znaša umrljivost otrok 33 odstotkov — večinoma za posledicami podhranjenosti.

Opazoval sem prebivalce Prage, kako hodijo zvečer v gledališča, na koncerte, na plese, glasbene prireditve. Pri tem sem mislil na osem milijonov Afrikanecv, ki ne smejo stopiti na cesto, brž ko pade noč.

V Čehoslovaški sem videl procvit kulture, slišal znamenite češke skladatelje na koncertih, ki so bili vsak večer. Videl sem palačo, ki je namenjena za češke pisatelje — tam najdejo mir in lahko nemoteno delajo. Videl sem, kako je narodna osvoboditev našla svoj izraz v ljudski umetnosti. In potem sem mislil na Južno Afriko, na mojo deželo, kjer rasno zatiranje izpodkopava vsako narodno kulturo.

To je sedanjost, kaj bo prinesla bodočnost? Ta dežela, Čehoslovaška, ima bodočnost. Če rečem bodočnost, potem mislim s tem, da nudi ČSR svojim 12 milijonom prebivalcem srečno, svobodno, neomejeno življenje. Otroci lahko zrastejo polni zaupanja, da bo njihovo življenje koristno, da njihovo delo ne bo prineslo uspeha samo njim, marveč tudi njihovim otrokom in otrok otrokom. Temelji za to se polagajo sedaj, postajajo trdni in trajni. Doba borb za to je skoraj že mimo. Težave, ki se danes še kažejo, bodo rešene. Demokracija v Čehoslovaški ima globoke korenine. Pred Afrikanci pa je še borba.

Beryl Storm

dopisnik lista »Capetown Guardian«

Izdajatelj, lastnik, odgovorni urednik lista: dr. Matko Scharwitzl, Wien XVI, Ottakringergasse 83. — Glavni urednik: dr. Franci Zwitner. — Uredništvo in uprava: Wien IV, Waaggasse 6/II, Telefon B 29-9-20. — Podružnica uprave: Celovec (Klagenfurt), Völkermarkterstrasse 21/I. — Tiska: »Globus« Zeitungs-Druck- und Verlagsanstalt G. m. b. H., Wien I, Fleischmarkt 3—5.

PREZIHOV VORANC

Rane so bile sicer enostavne, toda vnete, in ko jih je pregledal, mu je znoj pokrill plešo. Kar se je ta dan dalo napraviti, je opravil, potem sta se z materjo vrnili v hišo, kjer se je ta spet vlegla v posteljo, zdravnik pa je sedel k mizi, kjer ga je čakala malica, in klet še hujše kakor pred prihodom.

»Tista luknja je dobra, to moram reči, toda ti stara se nimaš premakniti iz postelje.«

»Kdaj boste spet prišli?« je vprašala mati in ga prosila, da ranjenke ne pozabi.

»Da se mi ne premakneš iz gnezda, to ti rečem,« je dalje klet zdravnik in ni dal odgovora. Zapustil je hišo brez vsake obljube, da bi se še kdaj vrnil.

Ko je zdravnik zapustil hišo, se je šele prikazal Vojenkov sin in vprašal mater, kako stoji. Mati mu ni mogla povedati ničesar takega, kar si je sin želel, in ko je sin zapustil sobo, se mu je vrtelo v glavi. Sam bi najrajši

takoj splezal v skrivališče, toda bal se je videti tisti suhi, blede in lepi obraz ranjenega dekleta, ki je ležalo brez moči tam gori, kajti vest mu je vedno močnejše očitala, da je on kriv vsega tega. Na to, da se zdaj na hišo lahko zruši največja nesreča, pri tem ni mislil. Tudi sam nase ni mislil.

Zvečer je ležal na travi za plotom in si grizel ustnice. Lune še ni bilo na nebu in zato je bilo temno, čeprav se je na milijone zvezdic trudilo, da bi toplo noč kolikor mogoče razsvetlilo. Edino široka rimska cesta je s svojim sijajem šla od severa proti jugu, kjer se je dotikala gore v ozadju. Stari jeseni, ki so obdajali gonje (pot do pašnika za živino) proti gozdom, so šelesteli v nočni mir s svojo sanjavo melodijo. Vojenkov sin se je moral zagrabit za travo pod seboj da se ni dvignil in splezal v skrivališče. Toda tega ni smel, ker mu je prepovedala mati. Rekla je, da ima skrita partizan-

ka veliko vročino in da jo je treba pustiti pri miru. Rekla mu je to s takim glasom, da se je mladeniča polasčal obup.

Naenkrat sta legli k njemu dve temni senci, ki sta se medtem izkopali iz temnih gonj. Ena senca je bil Rojenkov Francuh, druga pa je bila Sojenkov Blažuh.

»Kako je?« ... sta ga vprašala s tako tihimi glasovi, ko da bi vprašal veter, ki je vlekel skozi gonje.

»Menda bo že, ne ve se pa še nič,« je odgovoril domači sin z razbitim glasom.

»Potem bo slabo,« je odvrnil Rojenkov.

»Potem bo slabo za nas,« je dodal še Sojenkov.

Nato sta se dvignila in odšla, od koder sta prišla.

Naslednji dan je prišel zdravnik že navsezgodaj k hiši. Mater Vojenco je našel v postelji, a razen nje je našel v hiši še veliko patroljo nemške policije iz trga. Pet mož je sedelo v hiši za mizo, drugi so bili zunaj pred hišo.

»Kaj se to pravi?« je začel vpiti zdravnik nad gospodinjjo. »Danes je slabše, kakor je bilo včeraj. Gotovo nisi ubogala in si hodila pokonci. Potem se kar sami zdravite. To se pravi sabotaza, žreti zdravila, ki jih danes tako rabimo za vojsko. Jaz ne prevza-

mem nobene odgovornosti. Izberite si kakega drugega osla!«

»No, tako hudo pa spet ni,« je skušal pomirjevati komandant patrolje. »Če je človek bolan, je pač bolan. Šla je samo v shrambo po žganje. Takega žganja še nismo pokusili, kakršno je pri tej hiši.« Nalil je kozarec in ga ponudil zdravniku, ki ga je takoj izpraznil. Nato je vprašal zdravnika, če ni kaj zapazil, ko je hodil iz trga.

»Jaz nisem ničesar zapazil. Mene naposled tudi nič ne briga, jaz sem zdravnik, ki opravljam svoje dolžnosti. Preklete babel!«

Nemcev dolgo ni bilo mogoče spraviti iz hiše. Pili so kakor žolne in mešali sadjevec in žganje, dokler niso bili popolnoma pijani. Zraven so obračali dvoje velikih svinjskih plečet, ki so jih grizli h kruhu.

Ura je bila že skoraj poldne, preden so jih spravili iz hiše. Gospodar je nosil velikanski vrč še po gorici za njimi, samo da bi se jih zlepa iznebil. Ko so naposled izginili proti gozdu pod njivami, se je gospodar oddahnil.

»Pol polovnjaka sadjevca je šlo in pol praseta. Bili so že navsezgodaj tukaj. Hoteli so vedeti, če nismo zapazili kakih hostnikov. To ni prijetna stvar, če človek malo pomisli.«

(Dalje)